

JOSIP VANDOT:

Kekec na hudi poti.

Planinska pripovedka.

(Dalje.)

9.

ar nenadoma se je Kekec prebudil in je skočil na noge. Samo enkrat je šinil z roko preko zaspanih oči. Ozrl se je na posteljo, pa je videl Tinko še tam. Zato se je oddahnil, in strah mu je izginil iz srca. Saj je mislil v prvem trenutku, da se je priplazil divji mož ponoči v sobico. Tinko je pograbil in jo je pojedel. A Kekec je spal, kar naprej je spal in ni slišal in videl ničesar. Zato se je tako prestrašil, ko se je prebudil. No, njegov strah je bil prazen. Tinka je še vedno ležala tam na postelji. Zbudila se je ravno kar in je gledala Kekeca, ki si je stresal zaspanec z oči.

»Kaj je, Kekec?« je vprašala Tinka s tihim glasom. »Ali veš že, kje sva? Ali si govoril sinoči s pastirjem? Veš, jaz sem kar zaspala. Tako sem bila trudna... A danes me zopet boli noga. Še huje me drega po členku kakor včeraj. O, kako prideva domov?«

Tinka je pomolila izpod odeje nogo. Kekec se je prestrašil, zakaj noga ni bila več rdeča; ampak višnjeva in tako hudo zatekla. — »Hm,« je odvrnil in si ni znal pomagati v svojih skrbih. »Bom že moral spet namočiti platno v vodo in ti obvezati nogo. Nesel te bom na rokah kakor včeraj. Samo če naju divji mož pusti iz hiše?«

Tinka se je začudila, da se je kar dvignila v postelji. — »Divji mož, praviš, Kekec?« je vprašala. »Kaj govoriš o divjem možu? Saj sva pri pastirjih. Ali ni res, Kekec?«

Kekec je izprevidel, da ne sme prikriti sestrici ničesar. Saj je vedel, da stopi zdajpa zdaj divji mož v sobico in ga Tinka zagleda. In da bi se ga sestra ne ustrašila preveč, zato ji mora povedati vse. — »Divji mož, da, divji mož Prisanek,« je rekel ves nevoljen in je skrčil pest. »Ti misliš, da sva pri pastirjili. Pa se motiš, Tinkara! Pri divjem možu sva, v njegovi hiši sva. Govoril sem bil sinoči z njim. Premikastil sem ga tako, da bo še dolgo pomnil. Kar ustrašil se me je, ko sem ga zagrabil. In mikastil sem ga, mikastil, da je bilo veselje. Tinka, ali slišiš? Divjega moža sem premikastil sinoči.«

Tinka ga je vsa prestrašena gledala. V svojem strahu je pričela naglo sopsti in sklepati roke. — »Bojim se, Kekec, bojim se,« je zatarnala. »Ali sva res pri divjem možu? Pa ti si ga nabil? O, Kekec, Kekec! Lažeš se...«

Kekec je pričel hoditi po izbi gor in dol. Stiskal je pesti in je bil ves razdražen. Naposled se je ustavil pri postelji in je pomolil Tinki pest pod nos. — »Ali jo vidiš?« je dejal. »S to-le sem ga premikastil, da joj! Zato pa ne javkaj in ne tarnaj! Ali misliš, da ti kaj pomaga? Dokler sem jaz pri tebi, se ne boj ničesar! Najmanj pa še divjega moža. Če te le grdo pogleda, pa ga zgrabim. Zmikastim ga, kakor sem ga sinoči zmikastil. Ali misliš, da se ga bojim? O, bolj se bojim mucike doma, kakor pa divjega moža tukaj... Le meni verjemi, pa nikar ne javkaj!«

»Ovbe, ovbe!« je javkala in tarnala Tinka in se je skrila vsa pod odejo. A tedaj je zaropotalo nekaj zunaj v izbi. Vrata so se odprla, in na pragu se je prikazal Prisanek. — »No, ali sta že pokonci?« je vprašal s svojim bučnim glasom. »Čakam že vaju. Le hitro pridita vun!«

Kekec ga je pogledal izpod čela in mu ni odgovoril ničesar. Sam pri sebi pa si je mislil: »Seveda vun naj greva, da naju pograbi in zakolje. Seveda, seveda... A Kekec je pametnejši nego divji mož, pa ostane lepo v sobici«. — Tako si je mislil Kekec in se niti ganil ni. Mož pa je stopil v sobico in se je ozrl po postelji. Iztegnil je roko, pa je odmaknil malce odejo, da se je prikazal Tinkin prestrašeni obrazek.

»Ovbe!« je zavpila Tinka na ves glas. »Kekec, kje si?« — A takrat se je že zaprašil Kekec na posteljo. Z obema rokama je zgrabil moža za gosto brado in jo je pričel mikastiti. — »Pusti Tinko! Rečem ti, da jo pusti!« je sopel, in oči so se mu kar zalile s solzami. »Pa te spet premikastim kakor sinoči... Ali boš pustil Tinko? Ha, ali jo boš pustil?«

Mož se je zasmeljal na glas in je stopil dva koraka od postelje. Kekec je izpustil tedaj njegovo brado in je zdrknil na tla. Stal je tam, pa je pihal kakor mačka. Mož ga je gledal in se mu je smejal. — »Čuden si ti, Kekec, resnično čuden!« je govoril mož. »Prišel sem te klicat k zajtrku, pa piháš kakor mucek. Glej, zajtrk stoji na mizi. Kar hitro pridita jest, da se mleko ne shladi.«

Kekec ga je debelo pogledal in se je popraskal za desnim ušesom. Glej no — pa je napravil spet neumnost. Mislil si je, da ga hoče divji mož

zaklati. Na, pa ga povabi k zajtrku, prav prijazno ga povabi. Pa če je tudi res? — In Kekec se je popraskal še enkrat za ušesom, pa je poškilil za možem, ki je že odšel iz sobice. Resnično — tam na mizi se je kadila velika skleda žgancev. Prav lepo rumeni so bili žganci in so dišali tako prijetno naokrog, da so se Kekcu kar sline pocedile. Saj Kekec je imel rad žgance; najrajši je jedel rumene žgance, zabeljene z debelimi ocvirki.

»Glej no, Tinkara!« je rekel sestrici in je mlasknil z jezikom. »Saj je res skuhal zajtrk za naju. Žganci se kadé na mizi in mlekce. Glej no, Tinkara!« — Kekec je mlasknil še enkrat z jezikom in je že stopil čez prag. »Saj se ne bojim divjega moža. Lahko grem k mizi in jem brez skrbi. Saj me je povabil z lepimi besedami... Pa kar pojdiva!« je rekel nato in se je obrnil k sestrici. »Kar pojdiva jest. Veš, zameriva se mu, če ne greva... Kar hitro se napravi, Tinkara!«

A Tinka je jokala in se je obotavljala. Siloma jo je oblekel Kekec in jo je kar dvignil in nesel k mizi. Tinka je zakrila obraz z rokami in se je oklenila bratca. In jokala je, na vso moč je jokala, ker jo je bilo strah. Kekec jo je posadil za mizo in ji istisnil leseno žlico v roko. A Tinka ni hotela, resnično ni hotela. Glavo je naslonila na mizo, pa je jokala kar naprej. Kekec jo je pričel zmerjati, a vse ni pomagalo nič, prav nič.

»Jej, Tinka, jej!« ji je prigovarjal tudi Prisanek. A Tinka je jokala, kar naprej je jokala in niti pogledala ni belega mlekca. A tedaj je divji mož zažvižgal. In kar hipoma je pritekla v izbo bela, majhna mucika. Lepa je bila mucika in je imela krog vrata privezan rdeč trak. Zamijavkala je in pogledala na mizo. A potem je kar skočila; naravnost Tinki na kolena je skočila in je mijavkonila dvakrat. Tinka je dvignila glavo, pa je pogledala muciko. O, lepa je bila ta mucika, veliko lepša nego njena doma. In Tinka jo je kar pobožala in se je nasmehnila. Z rokavom si je obrisala solze z obraza, pa je pričela srebat gorko mlekce. Mucika pa se je stiskala k njej, pa je mijavkčala, o, tako prijazno in lepo mijavkčala, da se je morala Tinka smehljati.

Mož se je namuznil in si je pogladil brado, ko je videl, da je Tinka nehala jokati. Kekec pa je videl, kako se divji mož muza, in ves strah mu je izginil iz srca. — »Saj ni hudoben,« je mislil sam pri sebi in je otepal z vso slastjo rumene žgančke. »Saj če bi bil hudoben, bi se ne muzal in smejal... Hm, nemara sem storil slabo, da sem ga sinoči in danes premikastil? Zameril sem se mu, pa mi vse povrne«. — In Kekec je pričel kašljati. Pa je položil žlico na mizo; ozrl se je možu naravnost v obraz in je rekel: »Glejte, stric Prisanek, glejte! Dvakrat sem vas zmikastil, dvakrat sem vam hudo storil. A vse zaradi tega, ker ste hoteli storiti Tinki hudo... No, ne rečem, da ni bilo prav; a tudi ne rečem, da je bilo prav. Saj veste, stric Prisanek. No, saj ste obljubili sinoči, da obračunate danes z mano. Ali ni res, stric Prisanek?«

Mož ga je pogledal, prav grdo ga je pogledal in je odgovoril: »Kekec, ali misliš, da sem pozabil, kar sem ti obljubil? O, ne uide ti kazen. Še da-

nes jo občutiš, počakaj, še danes, ker si bil tako predrzen. Dvakrat si me znikastil. Zato boš pa služil dva dni pri meni. Moje divje koze mi boš pasel tam gori v skalovju. Ali slišiš, ti potepuh? Divje koze mi boš pasel dva dni. A le glej, da ti nobena ne uide, zakaj kolikor koz ti bo zmanjkalo, toliko dni več mi boš služil. Ali si razumel, potepuh?»

»A? Kaj pravite, stric Prisaneč?» se je zavzel Kekec in se je kar ustrašil. »Divje koze naj vam pašem? O, stric, saj to je nemogoče! Divje koze so hitrejšje kakor blisk in plezajo po skalah kakor mačke ... Lepo je pasti našo Kezo za Gmajnico, in človeku ni treba delati nič drugega, nego da leži na trati in piska na piščalko. A divje koze, stric, divje koze! Kako naj jih pašem, ko jih pa ne morem? — O, stric! Rajši me nabijte, ker sem vas znikastil. A divjih koz ne grem past — o, resnično ne grem past!«

»Bomo videli!« se je zasmejal mož in je vstal. »Bomo videli, Kekec! Veš, kar lepo te utaknem v malho, pa te ponesev v gore ... Bomo videli, ti potepuh!« — Nato je stopil k Tinki, ki se je bila pričela igrati z belo muciko. Pa se je namuznil in ji je rekel prijazno: »A Tinka je pridna deklica. Ubožica, pa nožica jo boli. A nič ne maraj, Tinčica! Glej, vzeli bomo iz omare škatlico, iz škatlice belo mazilo, pa bomo namazali bolno nožico. In Tinke ne bo bolelo več, prav nič je ne bo bolelo več«.

Kraj večnega snežišča je pasel Kekec

☞ divje koze ☞

Mož je odprl omaro in je vzel iz nje belo škatlico. Namočil je v vodo belo platno in je stopil k Tinki. — »Pokaži tisto grdo nožico, ki te tako boli,« je rekel. Tinka se je obotavljala, ker se je še vedno bala divjega moža. A noga jo je pričela zopet boleti, da je kar stiskala ustna. Pa se je domislila, da jo nemara divji mož res ozdravi. Zato mu je pomolila oteklo nogo in je zakrila obrazek z rokami. — »Ovbe!« je rekel mož in je pokleknil na tla. »To je pa hudo...«

Prijel je Tinko za bolno nogo in jo je stisnil, da je deklica zavrisnila bolečine. A mož se ni zmenil za to, ampak je stisnil še enkrat. Nato je umil nogo s platnom in jo je namazal z belim mazilom. Skrbno je zavil vse stopalo gor do členka v belo platno in je vprašal potem: »Ali še boli, Tinka? Kajne, da ne boli več? O, zdrava bo, kmalu bo zdrava ta grda noga. Veš, kar lepo boš ležala na postelji in se boš igrala ves dan z muciko. Pa ti bo kratek čas.«

Mož je dvignil Tinko in jo je nesel v sobico ter jo je položil na posteljo. Bela mucika je tekla za njima in je skočila kar na posteljo. Mijavkala je tako lepo in je dvigala košati rep, da se ji je morala Tinka na glas smejati. Bolečina v nogi je prenehala, in Tinke ni bolelo več. Zato pa je bila vsa vesela in je gladila muciko, ki je skakala po postelji semtertja. Govorila ji je lepe besede, in mucika ji je odgovarjala mijavkajoč in božajoč s svojimi belimi, mehкими šapkami.

Mož se je povrnil v izbo h Kekcu, ki je sedel za mizo in je premišljal o veliki kazni, ki mu jo je hotel naložiti stric Prisanek. Hm, pa tudi ni lahka stvar pasti divje koze po skalovju. Kekec je to dobro vedel. Zato pa se je držal tako kislo in si je grizel kazalec desne roke. Pa je že celo mislil: »O, ne pojdem past divjih koz, pa naj se postavi stric Prisanek na glavo! Ne pojdem... A če me bo hotel prisiliti, se mu zaprašim v obraz in ga zmikastim kakor sinoči in davi. O, le naj poizkusi!«

Toda mož je zgrabil samo platneno malho ter jo vrgel Kekcu preko ramena. Dolgo palico mu je potisnil v roko in je rekel osorno: »Alo, potepuh! Čas je že, da greš past. Koze že čakajo, ker bi radi jedle zelišče, dokler je še rosa na njem. Alo, gobezdalo prismuknjeno, zgani se!«

Kekec se je nakremžil in se je hotel obotavljati. A mož ga je kar potisnil skozi vrata. In tedaj je Kekec videl, da ne pomaga vse nič. Pa tudi na to ni več mislil, da bi premikastil divjega moža. Kar minila ga je vsa upornost, in naglo je pričel stopati po gorski stezi navkreber. Šla sta skozi rušje in sta prišla na zeleno planotico, ki je bila kroginkrog zagrajena z visokim, lesenim plotom. In po tej planotici je ležalo polno divjih koz. Mož je zažvižgal presunljivo v prste, in tedaj so poskočile koze na noge. Pričele so se gnesti okrog lesene lese in so bile vse nemirne, ko so zagledale nepoznanega dečka. Mož je odprl leso, in koze so se usule iz ozke staje. Kakor mačke so jele plezati po strmem skalovju in so hitele višje, vedno višje. Kekec se je praskal za desnim ušesom, ko je gledal za njimi, in postajalo mu je vroče. — »Kako naj jih pasem, ko pa beže kakor blisk

po gori?« je zajavkal. »Do večera izgubim vse in se vrnem sam nazaj. Pa vam bom moral služiti sto let, stric Prisanek!«

»Ne bo tako hudo, kot si misliš«, mu je odvrnil mož in se je namuznil. »Potepuh, da si me dvakrat premikastil — o, zato si imel poguma za dosti. Da bi pa pasel le dva dni moje koze, za to pa ti manjka poguma? Kaj, ti potepuh malopridni?«

Kekec se je ugriznil v ustna, pa ni odgovoril ničesar. Molčé je stopal za Prisankom po strmem gramozu, ki je ležal onkraj planotice daleč naokrog tja do samih belih sten. Prišla sta do zmrznjenega snežišča in sta šla kar naravnost preko njega. Nato sta se pričela plaziti po gladkem skalovju za kozami, ki so bile že visoko tam gori. Počasi sta se premikala kvišku, ker sta morala biti previdna in sta morala paziti, da se ne prevrneta v globoki prepad, ki je zijal pod njima. Oprijemala sta se ostrih robov in tu in tam sta se morala dvigniti kar z rokami, ker jima niso našle moge varne opore. In tako sta visela za trenutek med nebom in zemljo. Da bi se bil odkril ostri rob, ki sta se zanj držala z rokami, pa bi se bila prevalila naravnost v črno globočino... Kekcu je lil znoj z obraza; a bal se ni. Niti z očmi ni trenil, ko se je ozrl tupatam v grozni prepad pod sabo. Enkrat je še celo zavriskal, ko je zagledal pred sabo veliko, belo planiko. Utrgal jo je, pa jo je zataknil za klobuk poleg petelinjega peresa.

»Glej ga no!« se mu je namuznil Prisanek. »Kaj se ne kisaš več? Pa kdo te je naučil, da znaš tako lepo vriskati? Mislil sem, da se znaš samo širokoustiti in togotiti. No, zdaj pa vidim, da znaš tudi vriskati.«

Kekec je postal na ozki polici in se je ozrl na moža, ki je stal nad njim. — »Stric Prisanek!« je rekel. »Kdaj sem se širokoustil pred vami? Povejte mi, kdaj sem se togotil? Saj vam nisem hotel storiti nikoli žalega. Zakaj niste pustili Tinkare pri miru? O, nikdar bi vas ne bil premikastil, če bi bili pustili Tinkaro pri miru. Pa tudi te zamere bi ne bilo, in tudi meni bi ne bilo zdaj treba, da pasem divje koze. Resnično, ne bilo bi potreba.«

»O, glej ga no!« je dejal Prisanek še enkrat in se je zasmel na glas. Pa sta se plazila spet naprej. Stena mi bila več tako huda, zakaj dvignila sta se do široke police in sta šla po njej, dokler nista dospela do ozkega žleba. Po njem pa sta splezala zložno do široke planote, ki se je raztezala od ene stene do druge. Vsa planota je bila pokrita z belim snegom, ki se je lesketal srebrno v solčnih žarkih. Le tam po obronkih je zelenelo tupatam ubožno zelišče med kamenjem, in tam se je že pasla čreda divjih koz.

»No, tu sva na kraju najine poti,« je rekel Prisanek. »Vidiš divje koze, ki so razkropljene po planoti? Le dobro pazi nanje in glej, da ti nobene ne zmanjka! Saj veš, kaj pomeni zate vsaka koza... Kosilo imaš v torbi. Večerjat pa že prideš domov. Ko prične zahajati solnce za vrhove gorá, zažvižgaj trikrat v prste. Razumele te bodo koze, pa pojdejo same nazaj v stajo. Še enkrat ti rečem, Kekec: pazi na koze in mi privedi vse nazaj! Natanko jih imam seštete. Ravno sto jih je...«

»Stric Prisanek, ali mislite, da še nisem nikoli pasel?« je odvrnil Kekec. »Zakaj mi naštevate vse tako? Tri leta že pasem našo Kezo za

Gmajnico. Pa rečem vam, da v teh treh letih niti kihnila ni zaradi mene... Ker že moram pasti divje koze, pa jih bom tudi pošteno pasel... Samo eno mi morate obljubiti, stric Prisanek. Pustite Tinkaro pri miru, ker ona se rada joče za vsako stvar. Pa boji se vas. Zato jo pustite pri miru. Zvečer mi Tinka pove vse. In potem se spet lahko kaj zgodi med nama kakor sinoči in davi. Na, pa bo zopet zamera...»

Mož se je zagrohotal, da se se mu dolgi brki kar tresli. Potrepljal je Kekca po rami in mu je dejal: »Ne boj se, Kekec! Tinkari ne skrivim niti lasu na glavi. Tinkara je pridna deklica. A ti si potepuh, ti, Kekec! Le glej, da te ne pograbil enkrat prav pošteno. Potem boš pa zaman iskal po glavi, kje so ti rasli nekoč lasje. Le glej, Kekec!«

»Hm«, je rekel Kekec in je gledal za možem, ki je prišel plezati po žlebu navzdol. A kar hipoma mu je izginil onkraj široke police izpred oči. Kekec se je oddahnil, ko je bil sam. Napotil se je preko širokega snežišča, ki je bilo trdo kakor kamen. Škripalo je pod njegovimi nakovanimi črevlji, da se je Kekca kar polastila srčna radost. Onkraj snežišča je sedel na visoko skalo. Prijetno ga je ogrevalo solnce, in Kekec je gledal po divjih kozah, ki so se pasle mirno po skalnatih obronkih. — »Hej, saj ne bo sile!« se je razveselil. »Lepo bom sedel tu na skali in gledal, kako se pasejo koze. Še jutri bom sedel; a pojutrišnjem bom že doma... Hi-hi to bo gledala Keza, ko stopim pred njo! Od skrbi bo izgubila nemara te dni še celo rogove. Pa naj jih! Saj jih itak ne rabi...«

Kekec se je zasmeljal, ko se je domislil Keze. A v tistem trenutku je poskočila za skalo divja koza. Zdirjala je na vso sapo preko snežišča in je izginila kar nendoma med sivim skalovjem. — »Ovbe!« je zavpil Kekec. »Ali slišiš, koza? Kam bežiš? Ali mi greš hitro nazaj? — Ovbe, ali slišiš, pribita stvar kozja?«

A koza ga ni poslušala. Kekec je stekel preko snega in je obstal pred visoko, strmo steno, kamor bi se ne mogel splaziti živ človek. — »Ali slišiš, koza pribita«, je vpil tja gor. A koza se ni vrnila, pa najsi je vpil še tako na glas. Le enkrat je počilo nekaj visoko tam gori v skalovju, in trije kamenčki so se prikotalili dol na sneg.

»Ušla mi je, pa je ne bo več nazaj«, je zatarnal Kekec, ko se je vrnil na svojo skalo. »Na, en dan več bom moral pasti to divjo zverjad... Ti preklicana stvar! Kako bi napravil, da bi mi prišla nazaj? Saj bi jo šel iskat. A kje naj jo najdem, ko se mi lahko skrije za vsako skalico... Saj pravim — ta pribita stvar kozja! Da mi more napraviti toliko skrbi in bridkosti!«

In Kekec je javikal še dolgo in je tarnal. Praskal se je za desnimi ušesom in je zmerjal divjo kozo, ki se je pasla že nekje visoko pod snežnim vrhom visoke gore... (Dahje.)

